

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้ (ตามวัตถุประสงค์การวิจัย)

5.1.1 การสำรวจข้อมูลและจำนวนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สำรวจได้มีจำนวนทั้งสิ้น 1,635 เรื่อง โดยเป็นวิทยานิพนธ์จำนวน 1,274 เรื่อง (77.9%) และรายงานวิจัยจำนวน 361 เรื่อง (22.1%) หากจำแนกเป็นสาขาวิชาพบว่า งานวิจัยด้านการโรงแรมมีทั้งหมด 275 เรื่อง โดยแยกเป็นวิทยานิพนธ์ 243 เรื่อง (88.4%) และรายงานการวิจัย 32 เรื่อง (11.6%) ในขณะที่งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวมีทั้งหมด 1,360 เรื่อง โดยแยกเป็นวิทยานิพนธ์ 1,031 เรื่อง (75.8%) และรายงานการวิจัย 329 เรื่อง (24.2%)

หากสำรวจเฉพาะงานวิจัยด้านการโรงแรม พบว่า ประเด็นที่มีผู้สนใจศึกษามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความพึงพอใจ 51 เรื่อง (18.5%) รองลงมา คือ การตลาด 45 เรื่อง (16.4%) ด้านพนักงาน/บุคลากร 38 เรื่อง (13.7%) การบริหารจัดการ 32 เรื่อง (11.6%) และการบริการ 28 เรื่อง (10.2%) ตามลำดับ

ในส่วนของงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวได้จำแนกประเด็นที่ศึกษาออกเป็นกลุ่ม โดยสรุปผลได้ดังนี้

1) ธุรกิจการท่องเที่ยว งานวิจัยด้านธุรกิจจมน้ำเที่ยวมีผู้สนใจศึกษามากที่สุด จำนวน 20 เรื่อง (30%) รองลงมาคือ งานวิจัยด้านธุรกิจคมนาคมขนส่ง จำนวน 18 เรื่อง (26.4%) และงานวิจัยด้านธุรกิจของที่ระลึก จำนวน 13 เรื่อง (18.6%) ตามลำดับ

2) ประเภทการท่องเที่ยว งานวิจัยประเภทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผู้สนใจศึกษามากที่สุด จำนวน 170 เรื่อง (21.4%) รองลงมาคือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จำนวน 131 เรื่อง (16.4%) ตามด้วยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 109 เรื่อง (13.7%) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำนวน 89 เรื่อง (11.2%) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 82 เรื่อง (10.3%) ตามลำดับ

3) พฤติกรรมและจิตวิทยานักท่องเที่ยว งานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีมากที่สุด คือ 79 เรื่อง (42.5%) รองลงมาคือ ความคิดเห็น/ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 68 เรื่อง (36.5%) และจิตวิทยานักท่องเที่ยว จำนวน 39 เรื่อง (21%) ตามลำดับ

4) ประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว งานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นเรื่องชุมชนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีผู้สนใจศึกษามากที่สุด จำนวน 57 เรื่อง (18.4%) รองลงมาคือการท่องเที่ยวกับสาขาวิชาอื่นๆ (เช่น นิเทศศาสตร์ สถาปัตยกรรม สังคมวิทยา ฯลฯ) จำนวน 52 เรื่อง (16.8%) ตามด้วยประเด็นเรื่องการตลาดทั่วไป จำนวน 38 เรื่อง (12.3%) หน่วยงานภาครัฐกับการท่องเที่ยวจำนวน 36 เรื่อง (11.6%) นอกจากนั้นยังมีประเด็นย่อยอื่นๆ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ผลกระทบ และการเรียนการสอน เป็นต้น

5.1.2 การสำรวจและวิเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมกับความสอดคล้องของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 (การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว) มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้จำนวน 69 เรื่อง โดยประเด็นที่สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ/ไอที/อินเทอร์เน็ต จำนวน 22 เรื่อง (31.8%) รองลงมา คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 18 เรื่อง (26.2%) และการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว จำนวน 15 เรื่อง (21.8%) ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 (การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน) มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้จำนวน 175 เรื่อง โดยประเด็นที่สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ จำนวน 104 เรื่อง (59.4%) รองลงมา คือ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำนวน 42 เรื่อง (24.0%) และการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม จำนวน 18 เรื่อง (10.3%) ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 (การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว) มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้จำนวน 752 เรื่อง โดยประเด็นที่สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทต่างๆจำนวน 330 เรื่อง (43.8%) รองลงมา คือ การพัฒนาธุรกิจที่พักแรม จำนวน 195 เรื่อง (25.9%) และการพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยว จำนวน 92 เรื่อง (12.3%) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 (การสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว) มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้จำนวน 72 เรื่อง โดยประเด็นที่สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด คือ การส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จำนวน 22 เรื่อง (30.3%) รองลงมา คือ การส่งเสริมภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว/การท่องเที่ยว จำนวน 20 เรื่อง (27.9%) และการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยภาครัฐ จำนวน 18 เรื่อง (25.0%) ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 (การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว) มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้จำนวน 147 เรื่อง โดยประเด็นที่สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 85 เรื่อง (57.8%) รองลงมา คือ การส่งเสริมบทบาทภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ/เอกชนกับการท่องเที่ยว จำนวน 34 เรื่อง (23.1 %) และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 28 เรื่อง (19.1%) ตามลำดับ

5.1.3 การประเมินและวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

จากการประเมินคุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมจำนวน 200 เรื่อง สามารถสรุปผลการประเมินได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ชื่อเรื่องการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่ (88%) มีการระบุสิ่งที่ต้องการศึกษารอบคลุมในชื่อเรื่อง โดยมีบางส่วน (12%) ไม่ได้ระบุสิ่งที่ต้องการศึกษาให้ครอบคลุมในชื่อเรื่อง นอกจากนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่มีการนำเสนอชื่อเรื่องที่ชัดเจน (95%) และเหมาะสม (90%) รวมทั้งชื่อเรื่องงานวิจัยส่วนใหญ่ (88%) มีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย

องค์ประกอบที่ 2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (98%) มีการกล่าวถึงที่มาของปัญหาการวิจัย รวมทั้งมีการระบุปัญหาการวิจัย (78%) ตลอดจนมีการระบุจุดมุ่งหมายของการวิจัย (95%) และมีการกล่าวถึงความสำคัญของการวิจัย (91%) ส่วนด้านคุณภาพพบว่า การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย ส่วนใหญ่มีความชัดเจน (68% - 96%) และความเหมาะสม (70% - 84%) อยู่ในระดับดี

องค์ประกอบที่ 3 วัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ (72% - 79%) เขียนวัตถุประสงค์การวิจัยถูกต้องตามหลักการวิจัยและสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย โดยอาจมีงานวิจัยบางส่วน (21% - 28%) ที่ยังเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยไม่ถูกต้องเท่าไรนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำว่า ‘เพื่อพัฒนา’ ‘เพื่อทราบ’ หรือ ‘เพื่อเป็นแนวทาง’ ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์การวิจัย

องค์ประกอบที่ 4 สมมติฐานการวิจัย ผลการประเมินพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ตั้งสมมติฐานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (85%) รวมทั้งมีการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเหตุและตัวแปรตาม (90%) อย่างไรก็ตามผลการประเมินพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (88%) ไม่ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยจากวรรณกรรมหรืองานวิจัยในอดีต

องค์ประกอบที่ 5 การทบทวนวรรณกรรม พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (82%) มีการนำเสนอวรรณกรรมที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน อีกทั้ง 62% มีการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นขั้นตอน มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน อย่างไรก็ตามงานวิจัยส่วนใหญ่พบข้อบกพร่องในเรื่องการทบทวนวรรณกรรมอยู่หลายประเด็น เช่น การไม่ได้สรุปวรรณกรรมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นการวิจัย การไม่ได้กำหนดตัวแปรจากวรรณกรรมหรืองานวิจัยในอดีต รวมทั้งขาดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ และขาดการสรุปวรรณกรรมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ประกอบ 6 ระเบียบวิธีวิจัย พบว่าส่วนใหญ่ (75% - 100%) มีการระบุหัวข้อสำคัญๆในระเบียบวิธีวิจัย เช่น ประชากร การเลือกตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวิจัย การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนด้านคุณภาพ พบว่ามากกว่า 60% นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยได้ชัดเจนและมีความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่ทำได้ในระดับดี

องค์ประกอบ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (82% - 86%) มีการระบุวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งมีการเลือกวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับลักษณะข้อมูล ในขณะที่ความชัดเจนและความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่ทำได้ในระดับดี (72% - 83%)

องค์ประกอบ 8 การอภิปรายผล พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (72%) มีการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย รวมทั้งมีการอภิปรายผลโดยอ้างอิงกับผลการวิจัยในอดีตหรือข้อมูลเชิงวิชาการ (81%) และมีการอภิปรายผลในเชิงอธิบายเหตุผลของข้อค้นพบ (77%) ส่วนด้านคุณภาพ พบว่าการอภิปรายผลส่วนใหญ่ (61% - 77%) มีความชัดเจนและความเหมาะสมในระดับดี

องค์ประกอบ 9 การสรุปผล พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (72%) มีการสรุปผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งมีการสรุปผลสมมติฐานการวิจัย (90%) แต่ขณะเดียวกันมีข้อสังเกตว่ามีงานวิจัยจำนวนหนึ่ง (28%) หรือ เกือบ 1 ใน 3 ที่ไม่ได้สรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย อย่างไรก็ตามการสรุปผลการวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (79% - 90%)

ส่วนองค์ประกอบสุดท้าย ข้อเสนอแนะ พบว่า 87% มีการให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกับผลการวิจัย อย่างไรก็ตามจำนวนงานวิจัยที่ให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เช่น แนวทางปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติ มีสัดส่วนไม่มากนัก โดยคิดเป็น 52% ของจำนวนงานวิจัยทั้งหมด ในขณะที่ความชัดเจนและความเหมาะสมพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ (76% - 84%) ทำได้ในระดับดี

5.2 การอภิปรายผล จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การสำรวจข้อมูลและจำนวนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

จากผลการวิจัยพบว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยว (1,360 เรื่อง) มีจำนวนมากกว่างานวิจัยด้านการโรงแรม (275 เรื่อง) หลายเท่าตัว เหตุผลอาจเป็นเพราะว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวมีเนื้อหาและขอบเขตกว้างขวางกว่าการโรงแรมมาก เพราะเกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายประเภท รวมทั้งเรื่องแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงทำให้มีประเด็นที่สามารถศึกษาวิจัยได้กว้างขวางกว่าด้านการโรงแรม อีกทั้งประโยชน์จากการวิจัยด้านการท่องเที่ยวมักให้ผลกระทบแก่สังคมในวงกว้าง ทำให้คนส่วนใหญ่นิยมเลือกหัวข้อวิจัยด้านการท่องเที่ยวมากกว่าการโรงแรม

ในส่วนของงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว หากจำแนกตามประเภทธุรกิจการท่องเที่ยวพบว่าผู้สนใจศึกษาวิจัยในหลายธุรกิจ เช่น ธุรกิจจันทนาการ ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ธุรกิจของที่ระลึก หรือธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น ดังที่ทราบกันดีว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้ผู้วิจัยสามารถเลือกศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจจันทนาการที่มีผู้นิยมศึกษามากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าธุรกิจนี้เป็นธุรกิจสำคัญธุรกิจหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งมีผู้ประกอบการหลายประเภทและมีจำนวนค่อนข้างมากกว่าธุรกิจอื่นๆ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยตรง และมีประเด็นที่น่าสนใจหลายด้าน เช่น การบริหารจัดการของธุรกิจ

การตลาด การให้บริการ รวมทั้งความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ปัจจัยเหล่านี้จึงอาจทำให้ธุรกิจจัดนำเที่ยวมีประเด็นในการวิจัยมากกว่าธุรกิจอื่นๆ

ในแง่ของงานวิจัยที่จำแนกตามประเภทการท่องเที่ยว พบว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผู้ศึกษาวิจัยมากที่สุด ซึ่งข้อค้นพบนี้ก็น่าแปลกใจเท่าไรนัก เพราะว่างานวิจัยของ อัสวิน แสงพิกุล (2008) ที่สำรวจงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2537 – 2547 (1994-2004) พบว่ามีการวิจัยในด้านนี้เกือบ 300 เรื่อง ซึ่งถือว่าเป็นหัวข้อวิจัยที่มีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก โดยการศึกษาในครั้งนี้พบว่าประเด็นที่นิยมศึกษาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับชุมชนท้องถิ่น เหตุผลอาจเป็นเพราะว่า ประการแรก ชุมชนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) ด้วยเป้าหมายเพื่อผลักดันให้ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันปกป้องรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประการที่สอง แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยพื้นที่ใดมีธรรมชาติที่สวยงามและสมบูรณ์ ก็จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ชุมชน (Luck, 2002) และประการสุดท้าย คือ เป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา คือ ฉบับที่ 9 และ 10 (2545-2554) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมในระดับรากหญ้า (ชุมชนท้องถิ่น) โดยให้คนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และการพัฒนา อันจะก่อให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงอาจทำให้ผู้ที่สนใจงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเลือกประเด็นหรือหัวข้อวิจัยในด้านชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

ส่วนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆที่มีผู้สนใจจำนวนมาก เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงชุมชน ก็ล้วนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สำคัญ และการท่องเที่ยวบางประเภท (เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน) ก็เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพัฒนาที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นจึงอาจทำให้มีผู้สนใจศึกษาวิจัยในการท่องเที่ยวประเภทเหล่านี้เป็นจำนวนมากเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกข้อหนึ่ง คือ งานวิจัยด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาเป็นจำนวนมาก คือ 79 เรื่อง เหตุผลที่มีจำนวนมากอาจเป็นไปได้ว่าประเด็นเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเป็นหัวข้อพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยมีการศึกษากันมาช้านาน และเป็นหัวข้อที่สำคัญต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยผลการวิจัยจะให้ประโยชน์ในการการตลาด และการกำหนดแผนงานของภาคธุรกิจ อีกทั้งพฤติกรรมนักท่องเที่ยวก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในแต่ละช่วงเวลารวมทั้งประเด็นที่ให้นักศึกษามีกว้างขวางและสามารถเลือกศึกษาได้หลายกลุ่มเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ การศึกษาเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจึงเป็นหัวข้อที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

5.2.2 การสำรวจและวิเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมกับความสอดคล้องของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

จากผลการวิจัยพบว่าในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาวิจัยในสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมเป็นจำนวนมาก โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,635 เรื่อง ซึ่งในจำนวนนี้พบว่ามีงานวิจัยจำนวน 1,215 เรื่อง หรือคิดเป็น 73.3% ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 และครอบคลุมประเด็นทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ในแผนฯ ข้อค้นพบนี้อาจอธิบายได้ว่าด้วยเหตุที่มีงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในปัจจุบันอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีผู้ศึกษาวิจัยในหลายหลากประเด็น (ดังผลที่นำเสนอในบทที่ 4) หรืออาจเรียกได้ว่ามีผู้ศึกษาในสาขานี้เกือบครอบคลุมทุกประเด็น/หัวข้อในสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ดังนั้นการที่มีงานวิจัยจำนวนมากสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงไม่ใช่เรื่องที่อยู่นอกเหนือความคาดหมาย

หากวิเคราะห์ในรายละเอียดในแง่ของงานวิจัยที่มีอยู่กับความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพบว่า งานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 (การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว) สามารถให้ประโยชน์แก่แผนพัฒนาดังกล่าวได้ในด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งงานวิจัยในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยบางเรื่องมีการศึกษาประเด็นเรื่องการพัฒนาหรือจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่หรือชุมชน ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้นอกจากจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติแล้ว ยังมีความสอดคล้องกับหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (Hong, 2009) ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวใดที่มีโครงสร้างพื้นฐานพร้อมและมีความสะดวกในการเข้าถึง จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งพื้นที่ใดหากมีการเติบโตของการท่องเที่ยวก็จะก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงานของคนในชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อันจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของสังคม

ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 2 (การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน) ยุทธศาสตร์นี้ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ เพราะว่าการท่องเที่ยวจะเติบโตอย่างยั่งยืนได้ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการพัฒนาและได้รับการปกป้อง รักษา และอนุรักษ์ให้คงอยู่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีจำนวนงานวิจัยที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เกือบ 180 เรื่อง โดยงานวิจัยเหล่านี้จำนวนหลายสิบเรื่องศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และโบราณสถาน อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่างานวิจัยด้านนี้จำนวนมากผู้วิจัยมักเลือกศึกษาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆหรือเมืองท่องเที่ยวหลักๆมากกว่า ซึ่งในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ

สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 3 (การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว) พบว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในปัจจุบันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 61.8%) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในแผนที่ให้ความสำคัญด้านธุรกิจและผู้ประกอบการในการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐานและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้งานวิจัยที่มีอยู่ยังสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทต่างๆที่ระบุในแผนที่ เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หรือการท่องเที่ยวเชิงชุมชน เป็นต้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ แต่ทว่างานวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆที่กำลังเติบโตหรือมีความสำคัญในปัจจุบันยังมีจำนวนน้อยหากเปรียบเทียบกับการท่องเที่ยวประเภททั่วไป

ในขณะที่ยุทธศาสตร์ที่ 4 (การสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว) พบว่ามีจำนวนงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นี้ไม่มากนัก (72 เรื่อง) ซึ่งงานวิจัยที่มีอยู่สอดคล้องกับประเด็นในแผนที่หลายหัวข้อ เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว งานวิจัยที่ศึกษาภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และงานวิจัยที่สำรวจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันภาพลักษณ์การท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งประเด็นเรื่องความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจุดหมายปลายทางเป็นเรื่องสำคัญของนานาชาติ รวมทั้งประเทศไทย เนื่องจากในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมา ตลาดการท่องเที่ยวของโลกได้รับผลกระทบและความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และเหตุการณ์การก่อการร้ายในหลายๆ แห่ง รวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในประเทศไทยทั้งภัยธรรมชาติและ ความไม่สงบทางการเมือง ปัจจัยเหล่านี้ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องหาแนวทางในการสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (2555-2559) ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้

สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 5 (การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว) พบว่ามีงานวิจัยด้านนี้ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมาก (147 เรื่อง) ซึ่งยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการและการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว เนื่องจากการที่นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง (ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน) มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว เช่น การวางแผน การดำเนินงาน การพัฒนา และการบริการ เป็นต้น ซึ่งการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกระบวนการท่องเที่ยวนั้น จะทำให้พวกเขาารู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือชุมชนของตนเอง และอาจมองว่าการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อพวกเขาทั้งทางบวกและลบ และหากผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกเช่นนั้นก็จะทำให้พวกเขาอยากมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

5.2.3 การประเมินและวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

จากการประเมินคุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมจำนวน 200 เรื่อง พบว่าในภาพรวมงานวิจัยส่วนใหญ่ผู้วิจัยได้กระทำในสิ่งที่กำหนดไว้ตามหลักของการวิจัย (โดยวัดในเชิงปริมาณ คือ มี/ไม่มี) เช่น มีการระบุสิ่งที่ต้องการศึกษาครอบคลุมในชื่อเรื่องหรือไม่ มีการระบุปัญหาการวิจัยในความเป็นมาของการวิจัยหรือไม่ มีการเขียนวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักการวิจัยหรือไม่ มีการตั้งสมมติฐานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ มีการระบุ/อธิบายระเบียบวิธีวิจัยในหัวข้อสำคัญต่างๆหรือไม่ ตลอดจนมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ มีการอภิปรายผลในเชิงเหตุผลทางวิชาการหรือไม่ มีการสรุปผลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ และมีการให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับผลการวิจัยหรือไม่ อย่างไรก็ตามมีบางประเด็นที่ผู้วิจัยจำนวนมากหรือส่วนใหญ่ไม่ได้กระทำ เช่น การตั้งสมมติฐานการวิจัยจากวรรณกรรม/งานวิจัยในอดีต การสรุปวรรณกรรมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นการวิจัย/เรื่องที่ศึกษา รวมทั้งขาดการวิเคราะห์และการสังเคราะห์วรรณกรรม ซึ่งข้อบกพร่องเหล่านี้ (สิ่งที่ไม่ได้กระทำ) อาจมีหลายสาเหตุ เช่น ผู้วิจัยอาจไม่เข้าใจในหัวข้อดังกล่าวอย่างละเอียดลึกซึ้ง การขาดความรู้หรือข้อมูลในประเด็นดังกล่าว หรือการขาดคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในหัวข้อเหล่านั้น เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้อาจทำให้มีงานวิจัยจำนวนมากที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงหัวข้อสำคัญดังกล่าวในรายงานการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อแยกแยะประเด็น และการสังเคราะห์วรรณกรรมเพื่อประมวลความรู้และเชื่อมโยงหาข้อสรุปเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นวิธีการที่ค่อนข้างยาก ทำให้ผู้วิจัยจำนวนมากไม่ได้นำเสนอหัวข้อเหล่านี้

ส่วนการวัดในเชิงคุณภาพโดยพิจารณาที่ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอในรายงานการวิจัย พบว่าคุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีความหลากหลายหรือมีความแตกต่างกันในเรื่องของคุณภาพ เพราะผลการประเมินพบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่บางหัวข้อถูกประเมินในระดับ ‘ควรปรับปรุง’ หรือ ‘พอใช้’ ซึ่งผลการประเมินในระดับนี้ถือได้ว่าสอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการหลายท่านที่ระบุว่าคุณภาพงานวิจัยในประเทศไทยอาจมีความแตกต่างกันได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546; สีน พันธุ์พนิจ, 2553) ดังนั้นการที่มีงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมกว่า 1,600 เรื่อง จึงอาจเป็นไปได้ที่งานวิจัยจำนวนมากขนาดนี้จะมีคุณภาพที่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.3.1 การส่งเสริมงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ข้อเสนอแนะประการแรก จากผลการวิจัยพบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2543 - 2553) มีผู้สนใจศึกษาวิจัยในสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมเป็นจำนวนมากโดยมีจำนวนงานวิจัยถึง 1,635 เรื่อง ในจำนวนนี้มีทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงและสาขาวิชาอื่นๆร่วมด้วย ถึงแม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมอยู่เป็นจำนวนมาก ครอบคลุมประเด็นต่างๆมากมายทั้งในด้านการ

ท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามยังมีหัวข้ออื่นๆที่มีความสำคัญแต่ยังขาดองค์ความรู้หรือมีอยู่อย่างจำกัด เช่น

- งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวทางการแพทย์ (medical tourism) ทั้งในแง่ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ
- การท่องเที่ยวสีเขียว (green tourism) ซึ่งอาจมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ การท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่ำ หรือการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียวเป็นต้น
- มาตรฐานการท่องเที่ยว (tourism standard) ทั้งในด้านแหล่งท่องเที่ยวและภาคธุรกิจ
- การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE tourism)
- การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (volunteer tourism)
- การท่องเที่ยวข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural tourism)
- การท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN tourism)
- การท่องเที่ยวที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (value added tourism)
- นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (special tourist group) เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มพำนักรถยนต์ กลุ่มฮันนีมูน กลุ่มครอบครัว

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย (เช่น หน่วยงานรัฐ สถาบันอุดมศึกษา) ควรให้ความสำคัญกับประเด็น/หัวข้อดังกล่าวให้มากขึ้น โดยอาจกำหนดเป็นโจทย์หรือประเด็นการวิจัยให้ผู้รับทุนไปศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้และส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป อีกทั้งนักวิชาการ นักวิจัย และอาจารย์มหาวิทยาลัยอาจพิจารณาเลือกกำหนดหัวข้องานวิจัยจากข้อเสนอแนะข้างต้นในงานวิจัยของตนเองในอนาคตเพื่อพูนองค์ความรู้ให้แก่สังคม

ข้อเสนอแนะประการที่สอง ผลการวิจัยยังพบว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีความซ้ำซ้อนในหัวข้อหรือประเด็นที่ศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น ความคิดเห็น ทักษะคติ ความพึงพอใจ แรงจูงใจ การรับรู้ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ปัจจัยการตลาด กลยุทธ์การตลาด และการมีส่วนร่วมของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งงานวิจัยที่ซ้ำซ้อนเหล่านี้อาจไม่ได้ช่วยพัฒนาองค์ความรู้และความเจริญก้าวหน้าในสาขาวิชาเท่าไรนัก ซึ่งเป้าหมายของการวิจัยทางสังคมศาสตร์และด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม คือ การสร้างองค์ความรู้หรือขยายฐานความรู้ที่มีอยู่ให้กว้างขวางออกไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ แนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งสร้างความเจริญก้าวหน้าในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม คือ การสร้างสรรค์งานวิจัย (creative research) ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น อาจอยู่ในรูปของหัวข้อใหม่ๆในสาขา (new topics) ความรู้ใหม่ในเรื่องต่างๆ (new knowledge) วิธีการศึกษาใหม่ๆ (new methods) หรืองานวิจัยเชิงบูรณาการ (integrative research) โดยอาศัยความรู้จากหลายๆศาสตร์หรือหลายๆหน่วยงานเพื่อทำวิจัยร่วมกัน ซึ่งความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์อาจเป็นความรู้เชิงวิชาการ เชิงนโยบาย หรือเชิงปฏิบัติก็ได้ (อศวิน แสงพิบูล, 2555) ทั้งนี้การพัฒนาความรู้และความก้าวหน้าในศาสตร์จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากขาดความรู้ใหม่ๆที่จะมาช่วยพัฒนาหรือต่อยอดความรู้ในปัจจุบันให้เพิ่มพูนมากขึ้น ดังนั้นการสร้างสรรค์

งานวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นในทุกสาขาวิชา ปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างสรรค์งานวิจัย เช่น การพิจารณาเลือกหัวข้อ/ประเด็นการวิจัยจากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันหรืออนาคต การกำหนดหัวข้อ/ประเด็นการวิจัยจากนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว (เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) การกำหนดตัวแปรใหม่ๆในการวิจัย (ที่ไม่ใช่ตัวแปรพื้นฐานทั่วไป เช่น ลักษณะประชากรศาสตร์) การสังเคราะห์วรรณกรรม หรือการบูรณาการงานวิจัย เป็นต้น (อัศวิน แสงพิกุล, 2555)

5.3.2 การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะประการแรก จากผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาที่มีอยู่จำนวนทั้งสิ้น 1,635 เรื่องนั้นมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 ถึง 1,215 เรื่อง (คิดเป็นร้อยละ 73) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่ทำกันอยู่นั้นน่าจะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างฐานองค์ความรู้ในการพัฒนาประเทศและเพื่อให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับปัจจุบัน การวิจัยในครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ยุทธศาสตร์	ประเด็น/หัวข้องานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ	ประเด็น/หัวข้องานวิจัยที่ควรส่งเสริมในอนาคตเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 1 (การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว)	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในธุรกิจการท่องเที่ยว - การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว - เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 	ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมการทำวิจัยมากขึ้น เช่น การพัฒนาธุรกิจขนส่ง การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทั้งในประเทศ และการท่องเที่ยวชายแดน/ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในปี 2558 จะเกิดการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยวชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านตามมา ดังนั้นงานวิจัยในประเด็นเหล่านี้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในอนาคตอันใกล้
ยุทธศาสตร์ที่ 2 (การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน)	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม เชิงประวัติศาสตร์ และเชิงชุมชน - การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งโบราณสถาน และประวัติศาสตร์ - การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม - ผลกระทบจากการท่องเที่ยว 	งานวิจัยที่ควรส่งเสริมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ เช่น การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน ชุมชน) และการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเยือนเป็นจำนวนมาก

ยุทธศาสตร์	ประเด็น/หัวข้องานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ	ประเด็น/หัวข้องานวิจัยที่ควรส่งเสริมในอนาคต
ยุทธศาสตร์ที่ 3 (การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว)	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ - การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ - การตลาด การบริหารจัดการ และการบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว - พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ - การสร้างความพึงพอใจในสินค้าและบริการด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว - การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 	ถึงแม้จะมีงานวิจัยจำนวนมากที่สอดคล้องในยุทธศาสตร์นี้ แต่มีบางหัวข้อ/ประเด็นที่สำคัญแต่ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเท่าไรนัก เช่น งานวิจัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ (เชิงการแพทย์ เชิงอาสาสมัคร และการพำนักระยะยาว เป็นต้น) นอกจากนี้ยังมีประเด็นงานวิจัยที่ควรส่งเสริมอีก เช่น เรื่องมาตรฐานการบริการและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 4 (การสร้างภาพลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว)	<ul style="list-style-type: none"> - การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว - การสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว - การส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ 	มีประเด็นงานวิจัยที่ควรให้ความสำคัญ คือ งานวิจัยเพื่อส่งเสริมความเป็นไทย วัฒนธรรมไทย และอาหารไทย ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและภาครัฐต่อไป รวมทั้งงานวิจัยในเรื่องการจัดการภาวะวิกฤตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการต่างประเทศ
ยุทธศาสตร์ที่ 5 (การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว)	<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของประชาชนท้องถิ่น - บทบาทของภาครัฐกับการท่องเที่ยว - องค์กรส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยว 	ควรส่งเสริมงานวิจัยที่ให้ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของท้องถิ่นหรือชุมชนให้มากขึ้น รวมทั้งควรส่งเสริมงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะประการที่สอง ในส่วนของการนำผลการวิจัยที่มีอยู่จำนวนมากไปใช้ประโยชน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ (เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) อาจต้องให้ความสำคัญกับงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่มีอยู่มากขึ้น โดยควรพิจารณาหาช่องทางการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน เช่น การจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงได้ ตลอดจนการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัยในแต่ละประเด็น/เรื่อง (เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หรือการพัฒนาภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) ทั้งนี้การนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์เป็นโครงการที่หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะประการที่สาม จากผลการวิจัยที่พบว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นลักษณะการศึกษาแบบแยกส่วน กล่าวคือ เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่อง เฉพาะประเด็น หรือศึกษาตามความสนใจของผู้วิจัยเป็นหลัก โดยงานวิจัยแต่ละเรื่องมักไม่มีความต่อเนื่องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และขาดการศึกษาในหลายๆองค์ประกอบหรือมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วย เช่น แหล่งท่องเที่ยว ชุมชน/สังคม นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ รวมทั้งขาดการศึกษาในภาพรวมในแง่ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งอาจทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นหากเราต้องการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยในลักษณะเชิงบูรณาการให้มากขึ้น โดยอาจเป็นการบูรณาการงานวิจัยจากหลายๆสาขาวิชาหรือหลายๆหน่วยงานเพื่อจัดทำโครงการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายๆเรื่องที่ศึกษาองค์ประกอบต่างๆของการท่องเที่ยว ซึ่งงานวิจัยเชิงบูรณาการจะก่อให้เกิดประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างกว่างานวิจัยเดี่ยว นอกจากนั้นการนำผลการวิจัยที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาตินั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องที่ศึกษาในหัวข้อเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเพื่อรวบรวมและประมวลความรู้ขึ้นมาเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ตัวอย่างเช่น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการทำการตลาดเพื่อส่งเสริมและดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้เดินทางมาประเทศไทยให้มากขึ้นอาจจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้เรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมาช่วยกำหนดแผนกลยุทธ์การตลาดด้วยการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมผลการวิจัยที่มีอยู่และประมวลความรู้ขึ้นมาเพื่อประโยชน์ทางการตลาดต่อไป

5.3.3 การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย

ข้อเสนอแนะประการแรก จากการประเมินคุณภาพงานวิจัย พบว่าประเด็นเรื่องการวิเคราะห์และการสังเคราะห์วรรณกรรมเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยจำนวนมากไม่ได้นำเสนอ (ไม่มีร้อยละ 82 - 90) ในรายงานการวิจัย ซึ่งการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม เนื่องจากการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดลึกซึ้งโดยแยกแยะประเด็นต่างๆให้มีความชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างถ่องแท้ ในขณะที่การสังเคราะห์จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมหลายๆเรื่องอย่างละเอียดลึกซึ้ง แล้วนำแนวคิดหรือประเด็นสำคัญจากวรรณกรรมหลายๆเรื่องมาผสมผสานเชื่อมโยงต่อเนื่องกันเพื่อหาข้อสรุป โดยข้อสรุปนั้นอาจก่อให้เกิดความรู้ใหม่หรือแนวคิดใหม่ในเรื่องที่กำลังศึกษา โดยผู้วิจัยสามารถนำสิ่งที่สังเคราะห์มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งกรอบแนวคิดในลักษณะเช่นนี้มักจะให้ตัวแปรใหม่หรือความรู้ใหม่ในวงการวิชาการ ข้อเสนอแนะในประเด็นข้างต้นที่พอเป็นไปได้ คือ สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในวิชาวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา โดย

ในระดับปริญญาตรีอาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนสามารถเขียนเรียบเรียงและสามารถวิเคราะห์ วรรณกรรมในระดับเบื้องต้นได้ ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้เรียนควรสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ วรรณกรรมได้เพื่อความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ตนเองศึกษา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยของ ตนเองได้

ข้อเสนอแนะประการที่สอง นอกจากข้อค้นพบสำคัญข้างต้นแล้ว ยังมีประเด็นอื่นที่ผู้วิจัยในสาขา การท่องเที่ยวและการโรงแรมควรใส่ใจและให้ความสำคัญ เช่น

- การระบุประเด็นปัญหาการวิจัยให้มีความชัดเจน โดยอาจมีการอธิบายหรือขยายความเพิ่มประเด็น ปัญหาการวิจัยเพื่อให้เห็นความจำเป็นหรือความสำคัญในการทำวิจัยเรื่องนั้นๆ โดยปัญหาการวิจัย อาจเป็นประเด็นปัญหาจริงที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมีข้อสงสัย อยากรู้ อยากทราบ หรือ ต้องการค้นหาคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็ได้
- การเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยควรเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยให้ถูกต้องตามหลักวิธีการวิจัย โดยเป็นวัตถุประสงค์การวิจัยที่สามารถหาคำตอบได้จากการวิจัย และไม่ควรสับสนระหว่าง วัตถุประสงค์การวิจัยกับประโยชน์ที่พึงได้จากการวิจัย ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการใช้คำว่า ‘เพื่อ’ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) เช่น ‘เพื่อทราบ’ ‘เพื่อเป็นแนวทาง’ ‘เพื่อเสนอแนะ’ เป็นต้น คำ เหล่านี้เป็นคำที่ใช้ระบุถึงประโยชน์จากการวิจัย แต่ไม่ใช่วัตถุประสงค์การวิจัย เพราะคำเหล่านี้ไม่ สามารถสื่อได้ว่าผู้วิจัยต้องการศึกษาหรือค้นหาคำตอบอะไรในการวิจัย จากการประเมินงานวิจัย ด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมพบว่า มีผู้สับสนในประเด็นดังกล่าวจำนวนมากพอสมควร
- การอภิปรายผลการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้พบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่ผู้วิจัยมักอภิปรายผลใน ลักษณะของความสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต ในขณะที่ผลการวิจัยหรือข้อค้นพบที่ขัดแย้งหรือ ได้ผลตรงข้ามกับของคนอื่นมักจะไม่ได้อธิบายไว้ว่าทำไมผลการวิจัยจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งจะทำให้ งานวิจัยเรื่องนั้นสะท้อนมุมมองเพียงด้านเดียว หากผู้วิจัยพบว่างานวิจัยของตนไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยในอดีต ผู้วิจัยก็ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเพราะเหตุใดผลการวิจัยจึงเป็นเช่นนั้น นอกจากนั้น ยังพบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่ผู้วิจัยเพียงแต่อธิบายว่างานวิจัยของตนสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยในอดีต แต่ไม่ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าเพราะเหตุใดผลการวิจัย (ข้อค้นพบ) จึงเป็นเช่นนั้น ทำ ให้การอภิปรายผลยังไม่สมบูรณ์ การอธิบายเหตุผลประกอบจะทำให้ข้อค้นพบจากการวิจัยมีน้ำหนัก และความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าการระบุเพียงแต่ความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยใน อดีต โดยผู้วิจัยอาจให้เหตุผลประกอบโดยอ้างอิงจากแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่มีอยู่ หรือวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การอภิปรายผลนั้นมีความสมเหตุสมผลและมีความน่าเชื่อถือ เพราะสิ่งเหล่านี้จะ แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองศึกษามากน้อยเพียงใด และมีการ

ประมวลความรู้ต่างๆเพื่อนำมาใช้อ้างอิงหรือสนับสนุนผลการวิจัยของตนได้อย่างไร (วาโร เฟิง สวัสดิ์, 2547)

- การให้ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่มักจะให้ข้อเสนอแนะโดยไม่ได้มาจากผลการวิจัย โดยมีผู้วิจัยจำนวนมากที่เขียนข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของตนเอง เช่น ผู้วิจัยมักเสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำแบบนี้หรือแบบนั้น โดยคิดเอง แต่งขึ้นเอง ซึ่งไม่ได้สะท้อนมาจากผลการวิจัย หากเป็นเช่นนี้ นักวิชาการหลายท่านมองว่างานวิจัยเรื่องนั้นๆก็ไม่น่าจำเป็นต้องทำขึ้นมาให้เสียเวลา เสียงบประมาณ เพราะใครๆก็สามารถให้ข้อเสนอแนะในลักษณะนั้นได้ สิ่งที่ดีควรจะเป็น คือ ข้อเสนอแนะจะต้องมาจากผลการวิจัย โดยผู้วิจัยอาจมีข้อเสนอแนะอย่างอื่นเพิ่มเติมได้หากข้อเสนอแนะนั้นมีคุณค่าหรือมีส่วนส่งเสริมในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยจำนวนมากมักเขียนข้อเสนอแนะแบบกว้างๆ ทั่วไป หรือสั้นเกินไป โดยผู้อ่านหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอาจไม่ทราบว่าจะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์หรือนำไปปฏิบัติอย่างไร ซึ่งจะทำให้ข้อเสนอแนะนั้นไม่มีประโยชน์หรือไร้ค่า ข้อเสนอแนะที่ดีไม่ควรบอกแค่ว่าต้องทำอะไร (what) แต่ควรเสนอแนะด้วยว่าควรทำอย่างไร (how) ซึ่งจะทำให้ข้อเสนอแนะนั้นมีความชัดเจนมากขึ้นทั้งในแง่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแนวทางปฏิบัติ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546; สีน พันธุ์พิณี, 2553)

5.4 ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดหลายประการดังนี้ ประการแรก เนื่องจากงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีจำนวนมาก (1,635 เรื่อง) จึงทำให้งานวิจัยในสาขานี้มีหัวข้อที่หลากหลาย กว้างขวาง และมีประเด็นที่ศึกษามากมาย ดังนั้นการจัดหมวดหมู่และการแบ่งหัวข้อการวิจัยในบทที่ 4 อาจไม่ครอบคลุมทุกเรื่องหรือทุกประเด็นของงานวิจัยในสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลได้พยายามในการจัดหมวดหมู่และแบ่งหัวข้องานวิจัยให้มีความเหมาะสมให้มากที่สุด ประการที่สอง การวิจัยในครั้งนี้มีผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลอีก 4 คน ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะได้ฝึกอบรมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ทุกคนแล้ว แต่ความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องการตีความหมายข้อมูลและความสามารถในการจัดกลุ่ม/หมวดหมู่ข้อมูลอาจมีความแตกต่างกันบ้าง และประการสุดท้าย การประเมินคุณภาพงานวิจัยไม่สามารถดำเนินการประเมินได้ครบทุกเรื่อง เนื่องจากปัจจัยด้านเวลา ตัวบุคคล และงบประมาณ